

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 221/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om luckorna i lagen om kandidaters valfinansiering

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 221/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Lohikoski /vänst:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för täppa till luckorna i valfinansieringslagen och för att effektivisera övervakningen och

hur ämnar regeringen säkerställa att statsbolagen respekterar valfinansieringslagen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009; valfinansieringslagen) föreskrivs om kandidaters valfinansiering och om redovisning av finansieringen vid riksdagsval, presidentval, välfärdsområdesval, kommunalval och Europaparlamentsval. Enligt 10 § i valfinansieringslagen ska statens revisionsverk övervaka att skyldigheten att redovisa valfinansieringslagen fullgörs. Om en redovisningsskyldig trots uppmaning från statens revisionsverk inte lämnar in någon redovisning enligt valfinansieringslagen eller om det konstateras att redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter, får statens revisionsverk vid vite förplikta den redovisningsskyldiga att lämna in en redovisning eller rätta till felet eller bristen.

För brott mot begränsningarna i 4 § i valfinansieringslagen har det inte föreskrivits om sanktioner och tillsynen över begränsningarna omfattas inte av statens revisionsverks tillsynsuppgift, utan de har snarare ansetts omfattas av det så kallade politiska ansvaret. Däremot bidrar revisionsverket genom att övervaka redovisningarnas riktighet till att redovisningarna till väsentliga delar innehåller riktiga uppgifter. Genom att påverka riktigheten i de publicerade redovisningarna strävar statens revisionsverk dessutom efter att säkerställa att allmänheten kan granska efterlevnaden av bestämmelserna om begränsning av bidrag i 4 § i valfinansieringslagen.

Statens revisionsverk ska med stöd av 10 § 3 mom. i valfinansieringslagen ge riksdagen en berättelse till riksdagen om de redovisningar som tagits emot och om sin tillsyn över att redovisningsskyldigheten fullgörs (tillsynsberättelse över valfinansieringen). Dessa berättelser publiceras också på statens revisionsverks webbplats. Med hjälp av dessa skapas och upprätthålls öppenheten och transparensen i valfinansieringen.

Lagstiftningen om redovisningen av valfinansieringen har under årens lopp preciserats i olika lagstiftningsprojekt. Enligt en skrivning i statsminister Orpos regeringsprogram (s. 227–228) gavs i november 2024 regeringens proposition RP 190/2024 och de föreslagna ändringarna i valfinansieringslagen i den trädde i kraft den 1 juli 2025. I lagändringen i fråga förtydligas lagen i fråga om definitionerna av finansiering som överstiger kostnaderna för kampanjen samt i fråga om lån förtydligas val- och partifinansieringen så att ett låns ursprung alltid kan identifieras. Dessa ändringar förbättrar valfinansieringens transparens och ökar informationen om kandidaternas eventuella bindningar.

Dessutom tillsattes en parlamentarisk arbetsgrupp i november 2023 på basis av skrivningarna i statsminister Orpos regeringsprogram för att utveckla vissa förfaranden i anslutning till röstning och val (OM137:00/2023). En sak som arbetsgruppen har att utreda är de ändringar i lagen om kandidaters valfinansiering som den parlamentariska valarbetsgruppen föreslår i sin slutrapport ([Parlamentariska valarbetsgruppens slutrapport 9.2.2022](#)), enligt vilka statens revisionsverk ges möjlighet att effektivisera sitt tillsynsarbete med vite så att revisionsverket har möjlighet att med vite effektivisera begäran om tilläggsuppgifter eller utredning samt efterhandsredovisningen och tilläggsutredningen om den. Den parlamentariska arbetsgruppens arbete pågår fortfarande enligt beslutet om tillsättande fram till den 31 december 2025. Med anledning av det skriftliga spörsmålet (SS 221/2025 rd) förmedlar justitieministeriet statsbolagens situation som valfinansiär till den parlamentariska arbetsgruppen så att den parlamentariska arbetsgruppen kan betrakta statsbolagens situation i sitt arbete. <https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM137:00/2023>

Helsingfors 8.7.2025

Justitieminister Leena Meri